

Risicogroepen griepvaccinatie te weinig bereikt met circuit arts-apotheker

Socialistische Mutualiteiten dringen aan op vereenvoudiging om dekkingsgraad te verhogen

53,2 procent van de thuiswonende leden ouder dan 65 jaar van de Socialistische Mutualiteiten haalde tijdens het vorig griepseizoen een terugbetaald griepvaccin bij de apotheker. Dit ligt ver onder de WHO-doelstelling voor griepvaccinatie voor 65-plussers van 75 procent. Het ziekenfonds dringt aan op verdere sensibilisering en een vereenvoudiging van de huidige procedure arts-apotheker-arts om de dekkingsgraad te verhogen. Het vaccineren tegen griep is goed voor 300 000 tot 400 000 huisartscontacten van onze leden in de maand na aflevering. Ongeveer de helft van de leden die een griepvaccin bij de apotheker haalt, heeft bovendien ook een week voor de aflevering een betaald contact bij de huisarts.

Het seizoen van de griepvaccinaties is achter de rug. Het lokte dit jaar een levendig debat uit over de vraag of apothekers ook het vaccin zouden mogen zetten¹. Vandaag mogen enkel artsen en verpleegkundigen het vaccin toedienen.

Voorstanders claimen dat het betrekken van apothekers drempelverlagend zou werken waardoor risicogroepen beter bereikt zouden worden. We beschikken over een fijnmazig net apothekers met ruime openingsuren, en het hele gedoe van 'voorschrift halen bij de arts - vaccin halen bij de apotheker - vaccin laten zetten bij arts' zou vervangen kunnen worden door 1 passage bij de apotheker. Bovendien zou dit kostenbesparend werken, gezien consultaties bij de artsen zouden worden uitgespaard.

Tegenstanders waarschuwen voor eventuele gevaren van het toedienen van vaccins waarvoor apothekers onvoldoende gewapend zijn, en relativeren de voordelen. Zo wijzen ze erop dat artsen de raadpleging niet enkel gebruiken voor het zetten van het vaccin maar gelijktijdig de gezondheidstoestand van de patiënt checken, en dat heel wat artsen open zittingen organiseren voor het plaatsen van griepvaccinaties en de voorschriften vaak gratis klaarleggen op eenvoudig verzoek.

¹ https://kagb.login.kanooh.be/sites/default/files/atoms/files/Advies_vaccinatie_apothekers_NL_FR.pdf

Ons ziekenfonds engageert zich voor de gezondheid en het welzijn van iedereen. Dagelijks ijveren wij voor een toegankelijke en betaalbare ziekteverzekering. Dit doen wij o.a. met een uitgebreid kantorennetwerk, kwaliteitsvolle diensten, een sterke thuiszorgservice, gedreven socioculturele verenigingen... en met een ijzersterk engagement. Want...

Iedereen telt mee. Altijd.

Terugbetaald voor risicogroepen

Vaccinatie tegen griep is sterk aanbevolen voor zwangere vrouwen, chronisch zieken en 65-plussers. Het vaccin kost zo'n 13 euro, maar wordt voor bijna de helft terugbetaald aan mensen uit risicogroepen². De aanvullende verzekering van de ziekenfondsen komt ook tussen³. De Vlaamse overheid biedt bovendien gratis griepvaccins voor bewoners van woonzorgcentra, en veel werkgevers geven de mogelijkheid aan hun werknemers zich kosteloos op het werk te laten inenten.

Cijfers over de totale dekkinggraad in België zijn niet voorhanden. Het KCE-rapport 313A (*De performantie van het Belgische gezondheidssysteem - rapport 2019*)⁴ stelt het volgende: "De griepvaccinatie van ouderen (65+) is de voorbije acht jaar constant gedaald en ligt, met een dekkinggraad van 54,7% in 2016, veel lager dan het WGO-streefdoel van 75%. De vaccinatiegraad van ouderen in woonzorgcentra ligt daarentegen veel hoger (82%)."

De Socialistische Mutualiteiten willen enige feiten toevoegen aan dit debat. Het ziekenfonds analyseerde daarom in zijn gegevens hoeveel leden een terugbetaald griepvaccin bij de apotheker afhaalden, en hoeveel van die leden een raadpleging bij de huisarts hadden in de periode kort voor of na het afhalen van het vaccin. Let op: van leden die een griepvaccin hebben laten plaatsen op hun werk of in een woonzorgcentrum hebben we geen gegevens. We hebben ook geen gegevens over personen (jonger dan 50 jaar en geen risicogroep) die een vaccin afhaalden dat niet terugbetaald werd. Onze cijfers kunnen dan ook niet gezien worden als de totale dekkinggraad van griepvaccinatie.

13,3 procent van de leden haalt terugbetaald griepvaccin bij apotheker

Het ziekenfonds ging in eerste instantie na hoeveel leden een terugbetaald griepvaccin⁵ bij de apotheker (publieke officina) hebben afgehaald in het griepseizoen 2018/19 (de periode augustus 2018 tot en met februari 2019)⁶.

De volgende productcodes werden daartoe bekeken:

α -RIX-Tetra (GSK)	3745-577
Influvac Tetra (Mylan)	3720-935
Vaxigrip Tetra (Sanofi)	3742-780

²

https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/advies_9531_seizoensgriep_2019-2020_1.pdf

³ <https://www.bondmoisson.be/wvl/voordelen-advies/terugbetalingen-ledenvoordelen/terugbetalingen-voordelen/geneesmiddelen-vaccins-anticonceptie/Pages/Vaccins.aspx?setregion=wvl>

⁴ https://kce.fgov.be/sites/default/files/atoms/files/KCE_313A_Performantie_Rapport_2019_Rapport%20NL.pdf

⁵ We hebben enkel gegevens ter beschikking van de griepvaccins die terugbetaald worden voor de risicogroepen. Indien iemand die niet tot de risicogroep behoort, toch een griepvaccin laat zetten door zijn huisarts (en ook los van het circuit van de werkgever) zien we dat niet in onze gegevens.

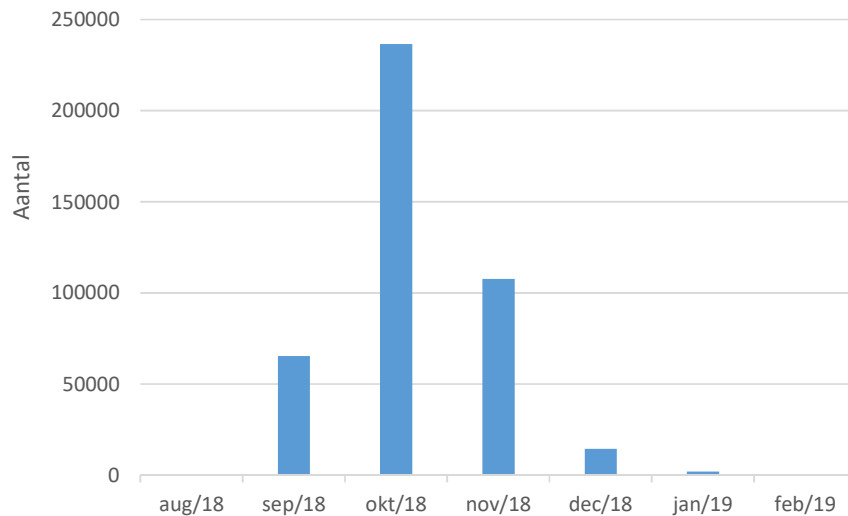
⁶ Afleveringen van griepvaccins via ziekenhuisofficina zijn zeer beperkt (iets minder dan 10 000 in 2018).

Ons ziekenfonds engageert zich voor de gezondheid en het welzijn van iedereen. Dagelijks ijveren wij voor een toegankelijke en betaalbare ziekteverzekering. Dit doen wij o.a. met een uitgebreid kantorennetwerk, kwaliteitsvolle diensten, een sterke thuiszorgservice, gedreven socioculturele verenigingen... en met een ijzersterk engagement. Want...

Iedereen telt mee. Altijd.

426 887 leden haalden een vaccin af in het griepseizoen 2018/19, met een piek in de maand oktober. Dit komt neer op 13,3 procent van onze 3,2 miljoen leden.

Opgedeeld naar type voorschrijver zien we dat de huisarts in 95,7% van de gevallen het vaccin heeft voorgeschreven (4,2% werd voorgeschreven door een arts-specialist en 0,04% door een andere verstrekker).

Hoe ouder, hoe meer griepvaccins

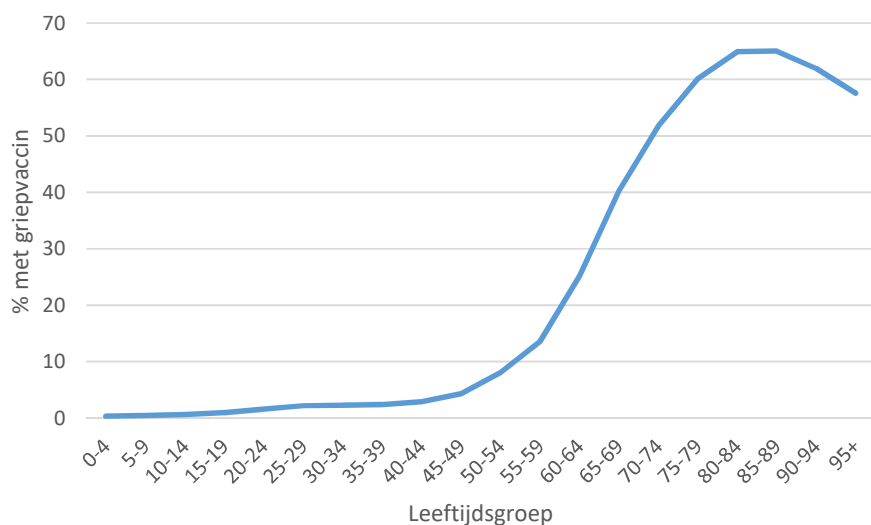
Als we verder inzoomen op onze cijfers (circuit apotheker-arts, dus los van vaccinaties via werkgever of in Vlaamse woonzorgcentra) kunnen we het volgende stellen:

- Vrouwen (15 %) laten zich iets meer vaccineren tegen griep dan mannen (11,6 %).
- Het percentage ligt hoger in Vlaanderen (15,7 %) dan in Wallonië (12,2 %) en zeker Brussel (8,4 %).
- Leden met recht op de verhoogde tegemoetkoming laten zich iets vaker (15,7 %) vaccineren dan gewone rechthebbenden (12,4 %).
- De vaccinatiegraad stijgt exponentieel met de leeftijd (0,3 % bij 0- tot 5-jarigen, 0,6 % bij 6- tot 17-jarigen, 2,6 % bij 18- tot 49-jarigen, 15,2 % bij 50- tot 64-jarigen, 53,2 % bij 65-plussers).

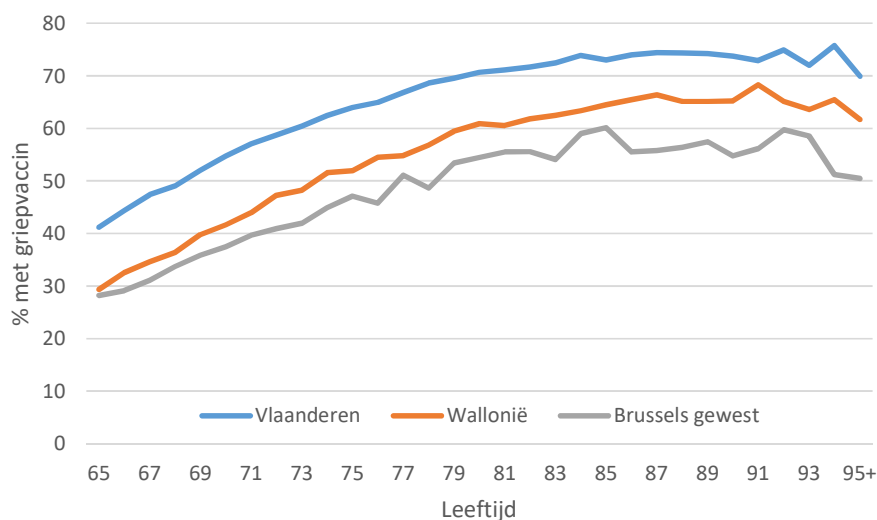
Ons ziekenfonds engageert zich voor de gezondheid en het welzijn van iedereen. Dagelijks ijveren wij voor een toegankelijke en betaalbare ziekteverzekering. Dit doen wij o.a. met een uitgebreid kantorennetwerk, kwaliteitsvolle diensten, een sterke thuiszorgservice, gedreven socioculturele verenigingen... en met een ijzersterk engagement. Want...

Iedereen telt mee. Altijd.

- 53 procent van de 65-plussers die niet in een woonzorgcentrum verblijven laten zich vaccineren. In Vlaanderen gaat het om 60 procent (48 % in Wallonië en 43 % in het Brussels gewest). Bij de 80-plussers bedraagt de vaccinatiegraad 67 procent (73 % in Vlaanderen, 63 % in Wallonië en 56 % in het Brussels gewest).

Ons ziekenfonds engageert zich voor de gezondheid en het welzijn van iedereen. Dagelijks ijveren wij voor een toegankelijke en betaalbare ziekteverzekering. Dit doen wij o.a. met een uitgebreid kantorennetwerk, kwaliteitsvolle diensten, een sterke thuiszorgservice, gedreven socioculturele verenigingen... en met een ijzersterk engagement. Want...

Iedereen telt mee. Altijd.

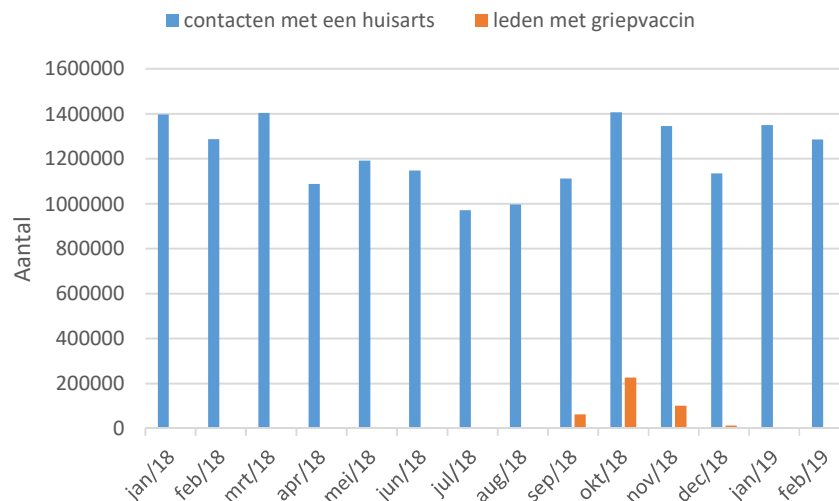

Koppeling aantal contacten met huisarts en plaatsen griepvaccin

Het is niet mogelijk om een rechtstreekse inschatting te maken van het aantal raadplegingen bij een huisarts die gerelateerd zijn aan het plaatsen van een griepvaccin. Het is evenmin mogelijk waterdicht na te gaan of eventueel een bijkomende raadpleging is aangerekend voor het voorschrift van dat griepvaccin. Daarvoor ontbreekt de noodzakelijke informatie op het doktersbriefje. We kunnen enkel afgeleide cijfers geven.

Indien we ervan uitgaan dat alle griepvaccins voorgeschreven door een huisarts en afgeleverd door de apotheker geplaatst worden door de huisarts, dan betreft 16 procent van de contacten (raadplegingen en huisbezoeken) met een huisarts⁷ in oktober het plaatsen van een griepvaccin. In september gaat het om 6 procent, in november om 8 procent en in december om 2 procent (zie figuur hieronder). Het kan uiteraard zijn dat de arts tijdens dit contact niet enkel vaccineert maar ook een ander gezondheidsissue bekijkt met zijn of haar patiënt.

Aantal contacten met huisartsen per maand in de periode januari 2018 tot en met februari 2019 (blauw), en aantal griepvaccins voorgeschreven door huisartsen (rood) in de periode augustus 2018 tot en met februari 2019:

Van ongeveer een kwart van de leden met een aflevering van een griepvaccin vinden we evenwel geen contact bij de huisarts in de maand volgend op de aflevering terug (inclusief de dag van de aflevering). Als we een maand verder kijken, gaat het om 13 procent.

⁷ Nomenclatuurcodes 101010 - 101032, 101076, 103110-103235, 103412-103434, 104215-104-252, 104510-104524 (excl. codes contact huisarts met palliatieve patiënten)

Ons ziekenfonds engageert zich voor de gezondheid en het welzijn van iedereen. Dagelijks ijveren wij voor een toegankelijke en betaalbare ziekteverzekering. Dit doen wij o.a. met een uitgebreid kantorennetwerk, kwaliteitsvolle diensten, een sterke thuiszorgservice, gedreven socioculturele verenigingen... en met een ijzersterk engagement. Want...

Iedereen telt mee. Altijd.

Er kunnen hier verschillende oorzaken voor zijn:

- Het vaccin wordt gezet door een huisarts in een wijkgezondheidscentrum. Gezien de artsen hier forfaitair betaald worden, hebben we geen zicht op het aantal contacten.
- Het griepvaccin is geplaatst door een verpleegkundige⁸ of een specialist.
- Het gaat om een intermutualistisch gezin.
- De huisarts heeft geen raadpleging aangerekend, bijvoorbeeld omdat hij of zij voor het zetten van een griepvaccin bij een koppel maar één raadpleging aanrekent.
- Het vaccin wordt geplaatst door een arts of verpleegkundige uit de familie of vriendenkring zonder aanrekening.
- Het vaccin is geplaatst meer dan 1 (of 2) maand(en) na aflevering.
- Het vaccin is afgehaald maar niet gezet.

Het eerder aangehaalde cijfer van 426 887 leden die een griepvaccin hebben afgehaald kunnen we beschouwen als een bovengrens. Indien we er het kwart leden van aftrekken die geen contact hebben met de huisarts een maand na de aflevering, kunnen we 320 165 contacten als een ondergrens zien.

Onze leden moeten het voorschrift voor het vaccin eveneens bij de arts halen. In onze cijfers gingen we na hoeveel van onze leden in de week voor de aflevering van het vaccin door de apotheker een contact hebben gehad met een arts (inclusief de dag van de aflevering). Het gaat om 51 procent. Bekijken we een ruimere periode dan loopt dit percentage op tot 60 procent (2 weken) en 73 procent (1 maand). Dit wijst erop dat sommige artsen het voorschrift kosteloos klaarleggen voor hun patiënt, of dat patiënten het voorschrift pas later -nadat ze bij de huisarts gegaan zijn om het vaccin te laten zetten- bij de apotheker indienen.

Aanbevelingen

De Socialistische Mutualiteiten doen volgende aanbevelingen:

1. **Zet in op een verdere sensibilisering van het griepvaccin, in het bijzonder voor 65-plussers en andere risicogroepen.** De WHO-doelstelling van een vaccinatiegraad van 75 procent bij 65-plussers moet worden gehaald. De Socialistische Mutualiteiten dragen hiertoe hun steentje bij. Naast algemene sensibiliseringsinformatie over het nut van de vaccinatie, zorgt het ziekenfonds er voor dat loketbedienden een bericht/alert rond griepvaccinatie zien verschijnen bij alle contacten met leden van 65-jaar en ouder. Op basis hiervan kunnen ze in een kort gesprek het lid herinneren aan het nut van de vaccinatie. Ook in het e-Mut-dossier (het persoonlijk elektronisch dossier) van de leden is een herinnering voor het griepvaccin zichtbaar.

⁸ Percentage leden zonder match binnen de 31 dagen na aflevering griepvaccin daalt van 24,7% naar 23,7% indien we rekening houden met de verpleegkundige verstrekking 423076 -toedienen medicatie (intramusculair).

Ons ziekenfonds engageert zich voor de gezondheid en het welzijn van iedereen. Dagelijks ijveren wij voor een toegankelijke en betaalbare ziekteverzekering. Dit doen wij o.a. met een uitgebreid kantorennetwerk, kwaliteitsvolle diensten, een sterke thuiszorgservice, gedreven socioculturele verenigingen... en met een ijzersterk engagement. Want...

Iedereen telt mee. Altijd.

We betalen de kosten voor de vaccinatie ook terug via onze aanvullende verzekeringen en stellen de vaccinatiegegevens ter beschikking van onze leden via de MyHealthViewer.

2. **Zorg ervoor dat een globaal zicht verkregen wordt op de griepvaccinatiegraad.**
De griepvaccinatie moet verplicht worden geregistreerd in een centrale databank. Hiertoe moeten de Farmanet-gegevens (aflevering vaccin bij apothekers) worden verrijkt met de gegevens van de griepvaccinatie bij bewoners in een woonzorgcentrum, de gegevens van de vaccinatie bij de werkgevers en de gegevens over niet-terugbetaalde vaccinatie. Al deze gegevens zouden ook ontsloten moeten worden in de MyHealthViewer zodat de Belgen makkelijk toegang hebben tot hun volledige vaccinatiestatus onafhankelijk van via welke weg de inenting is gebeurd.
3. **Verlaag de drempels voor griepvaccinatie verder.**
 - a. Vereenvoudig de huidige procedure. Vandaag moeten leden naar hun arts gaan om een voorschrift te halen. Een alternatief zou zijn dat de GMD-houdende huisarts via het circuit van het elektronisch geneesmiddelenvoorschrift (Recip-e) automatisch een voorschrift opstelt waarvan de patiënt op de hoogte gebracht wordt. Zo kan de patiënt het vaccin rechtstreeks bij de apotheker halen. Hij of zij kan vervolgens met het vaccin naar de huisarts om het te laten zetten. Deze procedure spaart een contact bij huisarts uit.
 - b. Bekijk hoe de apothekers mee kunnen helpen om de griepvaccinatiegraad bij risicogroepen te verhogen.
 - c. Zet proefexperimenten op waarbij multidisciplinaire en zeer laagdrempelige vaccinatiemomenten op wijkniveau geboden worden, opgezet worden. Artsen, verpleegkundigen en apothekers kunnen elkaar hierbij versterken.

Perscontact

Katrien De Weirdt | Woordvoerster

T 02 515 05 12 | G 0470 27 58 79 | E katrien.deweirdt@socmut.be

Ons ziekenfonds engageert zich voor de gezondheid en het welzijn van iedereen. Dagelijks ijveren wij voor een toegankelijke en betaalbare ziekteverzekering. Dit doen wij o.a. met een uitgebreid kantorennetwerk, kwaliteitsvolle diensten, een sterke thuiszorgservice, gedreven socioculturele verenigingen... en met een ijzersterk engagement. Want...

Iedereen telt mee. Altijd.

